

Alfred Žari

MAJSKI PREVRAT I AVANGARDNA KNJIŽEVNOST

Priče iz prošlosti

Bio jednom jedan kralj, i jedna kraljica, i njihovo kraljevstvo zapljuskivala je plava reka. Kralj nije bio toliko opak, ali bio je iz roda OGRE, ili Obre, kako se kaže u toj zemlji. Kraljica je bila veoma opaka, takođe se zvala Draga, što hoće da kaže, na starom jeziku, Svraka ili Veštica. Imala je dva brata, jedan je bio dragon, a drugi musketar, kao žena Plavobradog; ali oni su bili jedan opaki dragon i jedan opaki musketar...

Jednoga dana podanici su pozvali vilu koja im je poslala, na konju krilatom, dobrog princa Kara – Crnog Princa – kome je duša bila tako bela kao što mu je kosa bila tamna.

Evo priče o vilama pogodne da se na zadovoljavajući način uljuljka bilo koje dete u san srednje čvrstoće.

Tako se piše Istorija.

* * *

Po ovom modelu priča o vilama, takođe, odvijaju se, ili ljudi pokušavaju da ih odvijaju, događaji iz Istorije.

Lepotica u šumi umire: Spavačica iz Tenela.

Ne iznenađuje je nikakav Lepi Princ; ali zna li se to da ga je ona videla u svom snu, i da je zaspala zato da ga više nikada ne napusti?

Vidite rasplet priče iz Srbije: kraljica, ne zaboravimo da je u priči ona zla kraljica, umire, uz aplauze mladog auditorijuma, a medicinari, naravno, izjavljuju da će ostati sterilna.

Da je ona bila jedna dobra kraljica ne treba napominjati to da priča ne bi mogla da ima drugačiji kraj osim očekivane formule:

...I imali su mnogo dece.

Ovoj dobroj staroj kraljici plave biblioteke, po imenu Republika ili, istom, Društvo, stari dobri veštac M. Pio obećao je tradicionalnu nadoknadu za njezin život u vrlini: mnogo dece.

Jer mala deca i veća, u svojoj nevinosti u osnovi sličnoj, ne vide dalje u ovom obećanju od sledećeg: nastavljanje na zemlji postojanja mladih puerilnih stvorenja nalik njima samima.

Imaćete mnogo dece slične vama, o velike ličnosti, ako budete mudri, što će reći: ako ne pušite, ako ne pijete, i – može biti – ako živite u uzdržavanju...

Predlažemo osnivanje jedne Lige, ne manje korisne za javno dobro, protiv ove Zloupotrebe guranja prstiju u nos.

* * *

Da bi se deca pokoravala ovim maksimama, tu je mir roditelja.
Ima veoma malo roditelja.
Što će reći, ima veoma malo persona čvrste ruke i superiornog mozga; ali, u stvari, oni tamo su mirni.

* * *

Kaže se: državni udar.
Kaže se takođe: udar pesnicom, udar motkom.
Država je dakle nešto čime se udara: motka, buzdovan, ili kuvana jabuka.
Oblik varira prema zemlji:
Udar motkom američki.
Državni udar srpski.

* * *

Nešto se takođe razlikuje u dečjim pričama od Istorije.
Priča uvek počinje ovako:
Bio jednom...
Bio jednom..., jer više nije; kraljica je mrtva... osim ako – Živela kraljica! – ne započne priču isponova.
Istorija ponovo počinje priču, i za nju *bio*, uvek je dva puta.
Dobri Crni Princ naslediće uvek opakog kralja Ogrea... na tronu opakog kralja Ogrea, i postaće Ogre Drugi ili Ogre Hiljaditi.
Stoga će podanici zazivati vile i hrabre vojnike, da bi išli na ruku što bržem dolasku Ogrea Hiljadu i Prvog.

Mrtva ruka

Hirognomonisti – ogavna reč! Ali to nije razlog da ih mešamo sa hiropterama, prostim slepim miševima, ili crkotinama... Hirognomonisti su, dakle, otkrili da linije na dlanu kralja Srbije predskazuju njegovu nasilnu smrt.

Ja kažem, izgovori probranim terminima Dijafoirus Molijerov, da poremećaj pulsa kod čoveka ne sluti na dobro.

Čitati sa dlana jeste način književniji od pipanja pulsa.

Zna se za palac ubice. Okultisti su nam otkrili nalaz palca ubice: kralj Aleksandar imao je previše mali palac!

I eto zašto je, Gospodo Srbi, zašto je vaš kralj mrtav!

Trebalo je, međutim, predvideti da će Veliki Palac ubiti... Tomu Palčića.

Odatle korisnost, uprkos garanciji koju daje hereditarnost jedne dinastije, od premera-
vanja prilikom stupanja na presto šefova država.

Kalup hijerarhije od sada će imati najveći otvor na vrhu.

Dakle, svi će šefovi država imati palac ubice... Logika je jedna drska osoba.

Dijagnostika

Pukovnik Mitić, koji je prvi otvorio vatru na kralja Srbije Aleksandra, usprotivio se, hu-
mano, da leševi kralja i kraljice Drage budu izbačeni kroz prozor; opravdao je, ovom merom
punom blagosti, to što je njegovo ime odavno ušlo u poslovicu; i mi, u stvari, kažemo:
mitiger.

Revolver, za čoveka blage naravi, to je dovoljno; defenestracija, to je previše, naročito
stoga što obično donese dvostruku nesreću, kad bude pogođena nevina osoba koja pro-
lazi ispod prozora.

Osveta, kao i pravda, jeste hroma, ali ima više rafinmana. To znači okrenuti bodež u rani
trzanjem, i na način ekscentričan.

Gospodin Mitić, uprkos svojoj prirodnoj filantropiji, pustio je na leševe, iz osвете, i zbog
veselog čerečenja, medicinare.

Postoje čereci i sveštenici.

Sveštenik je medicinar duše. Medicinari čine čerečenje tela.

Mala razlika u polu reči!

Medicinari su se ustremili, dakle, na svoju poznatu potrebu. To brekće: autopsija, u stvari,
kao automobil, čini: *puf-puf*.

Autopsija je operacija kojom se utvrđuje da su mrtvi valjano mrtvi... ili da živi ne znaju
da otežu sa postojanjem.

Autopsija se okončava... ali ona nije neprijatelj pristojnog veselja.

Specijalista za plućne bolesti prišao je stvari sa visine. Tome je pridodao intimni pregled
grudi kraljice.

Tuberkuloza!, dijagnostifikovao je on. Ali izlečena, u potpunosti izlečena. Dokaz: kraljica
nije umrla od nje.

I on se prefinjeno nasmeši.

Ginekolog, veoma bludni starac, otvorio je utrobu i, pošto je dugo po njoj prevrtao,
obradi se bezobzirno deci pokojnice okupljenoj u uplakanu grupu oko njega:

Utešite se, reče on, i neka Srbija zna: sve ukazuje na to da će gospođa vaša majka ostati,
na svaki način, sterilna.

Izvornik: Alfred Jarry, La chandelle verte, 1969.

(Sa francuskog preveo Dejan Acović)